A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2009. december 15.*

A C-239/06. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2006. május 23-án

az **Európai Bizottság** (képviselik: G. Wilms, C. Cattabriga és L. Visaggio, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Olasz Köztársaság** (képviseli: I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. De Bellis avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen,

* Az eljárás nyelve: olasz.

támogatják:

a **Görög Köztársaság** (képviselik: E.-M. Mamouna, A. Samoni-Rantou és K. Boskovits, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg),

a **Finn Köztársaság** (képviseli: A. Guimaraes-Purokoski, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozók,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits és C. Toader tanácselnökök, C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (előadó), M. Ilešič, J. Malenovský és U. Lõhmus bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. november 25-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2009. február 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az Európai Közösségek Bizottsága keresetlevelével annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy az Olasz Köztársaság – mivel egyoldalúan mentesítette a vám alól a katonai eszközök behozatalát, továbbá nem állapította meg és nem utalta át az e mentesség miatt be nem szedett saját forrásokat, valamint azon késedelmi kamatot, amely azért vált felszámíthatóvá, mert e saját forrásokat nem bocsátotta határidőben a Bizottság rendelkezésére – nem teljesítette az 1996. július 8-i 1355/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel (HL L 175., 3. o.) módosított, a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 155., 1. o.; a továbbiakban: 1552/89 rendelet) 2. és 9–11. cikkéből, valamint a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 130., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 169. o.) ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

2 A Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1988. június 24-i 88/376/EGK, Euratom tanácsi határozat (HL L 185., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet,

1. kötet, 176. o.), valamint az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1994. október 31-i 94/728/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 293., 9. o.) 2. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A Közösségek költségvetésében saját forrásnak számít a következőkből származó bevétel:

[…]

b) a közös vámtarifa szerinti vámok és egyéb vámok, amelyeket a harmadik országok tekintetében a Közösségek intézményei már megállapítottak vagy meg fognak állapítani, illetve az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés hatálya alá tartozó termékekre kiszabott vámok;

[…]”

3 A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.; a továbbiakban: a Közösségi Vámkódex) 20. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Vámtartozás keletkezésekor a jog szerint fizetendő vám az Európai Közösségek Vámtarifáján alapul.

[…]

(3) Az Európai Közösségek Vámtarifája magában foglalja:

a) a Kombinált Nómenklatúrát;

[…]

c) a Kombinált Nómenklatúra által felölelt, az árura általában alkalmazható vámtételeket és egyéb teherelemeket, azaz:

– a vámokat,

[…]

d) az azokban a megállapodásokban szereplő preferenciális tarifális intézkedéseket, amelyeket a Közösség kötött bizonyos országokkal vagy országcsoportokkal, és amelyek preferenciális elbánás nyújtásáról rendelkeznek;

e) egyes országokra, országcsoportokra vagy területekre vonatkozóan a Közösség által egyoldalúan elfogadott preferenciális tarifális intézkedéseket;

f) egyes árukra felszámítható behozatali vámok alóli mentességről vagy kedvezményről rendelkező autonóm vámfelfüggesztő intézkedéseket;

g) egyéb közösségi jogszabályok által megállapított egyéb tarifális intézkedéseket.

[…]”

4 A Közösségi Vámkódex 217. cikkének (1) bekezdése a következőképpen fogalmaz:

„A vámhatóságnak, amint rendelkezésére állnak a szükséges adatok, ki kell számítania minden egyes, vámtartozásból származó behozatali vagy kiviteli vám összegét (a továbbiakban: »vámösszeg«), és be kell jegyeznie a könyvelési nyilvántartásba vagy más ezzel egyenértékű adathordozóba (könyvelésbe vétel).

[…]”

5 A Közösségek saját forrásainak a Bizottság rendelkezésére bocsátása keretében az Európai Unió Tanácsa elfogadta az 1552/89 rendeletet, amelyet a jelen ügyben

érintett időszakban 2000. május 30-ig kellett alkalmazni. 2000. május 31-i hatállyal e rendelet helyébe lépett az 1150/2000 rendelet, amely egységes szerkezetbe foglalta az 1552/89 rendeletet, anélkül hogy annak tartalmát módosította volna.

6 Az 1552/89 rendelet 2. cikke előírja:

„(1) E rendelet alkalmazása érdekében, a Közösség [helyesen: a Közösségeknek] a 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját forrásokra való jogosultságát meg kell állapítani, amint a vámjogszabályok által előírt feltételeknek eleget tesz [helyesen: amint a vámjogszabályok által előírt feltételek teljesülnek] a jogosultság számlákon történő lekönyvelését és az adós értesítését illetően.

(1a) Az (1) bekezdésben említett jogosultság időpontja a vámjogszabályok által előírt könyvelésbe vétel időpontja.

[…]”

7 E rendelet 9. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 10. cikkben szabályozott eljárásnak megfelelően minden tagállam a saját forrásokat a Bizottság nevében az államkincstárnál vagy az általuk [helyesen: általa] kijelölt testületnél megnyitott számlán írja jóvá.

E számla vezetése térítésmentes.”

8 A fent említett rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikke (3) bekezdésének megfelelően a 10%-os beszedési költségek levonása után e határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját források elszámolását legkésőbb azon hónapot követő második hónap 19. napját követő első munkanapon kell elvégezni, amelyben a jogosultságot a 2. cikknek megfelelően megállapították.

[…]”

9 Az 1552/89 rendelet 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A 9. cikk (1) bekezdésében említett számlára történő elszámolás késedelme esetén az érintett tagállamnak kamatot kell fizetnie, amelynek mértéke a tagállam pénzpiacán az esedékességi időpontban a rövid távú közfinanszírozási műveletekre alkalmazandó olyan kamatláb, amelyet két századponttal megemelnek. E százalékot 0,25 századponttal emelik a késedelem minden egyes hónapjára nézve. A megemelt százalékot a késedelem teljes időtartamára alkalmazzák.”

10 Az 1150/2000 rendelet 22. cikke értelmében:

„Az 1552/89/EGK, Euratom rendelet hatályát veszti.

Az említett rendeletre történő hivatkozásokat az e rendeletre történő hivatkozásokként kell értelmezni, és a melléklet A. részében megállapított megfelelési táblázatnak megfelelően kell olvasni.”

11 Így azon körülményt leszámítva, hogy az 1552/89 rendelet különösen a 88/376 határozatra, az 1150/2000 rendelet pedig különösen a 94/728 határozatra utal, e két rendelet 2. és 9–11. cikke lényegében azonos.

12 Az 1150/2000 rendelet 10. cikkének (1) bekezdésében előírt 10%-os mértéket az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2000. szeptember 29-i 2000/597/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 253., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 200. o.) 25%-ra emelte.

13 A fent említett határozat indokolásának (1) pontja a következőképpen fogalmaz:

„Az Európai Tanács az 1999. március 24-i és 25-i berlini ülésén többek között arra a következtetésre jutott, hogy a Közösségek saját forrásainak rendszere legyen igazságos, átlátható, költséghatékony, egyszerű, és alapuljon olyan követelményeken, amelyek az egyes tagállamok hozzájárulási képességét legjobban figyelembe veszik.”

14 Az egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre alkalmazandó behozatali vámok felfüggesztéséről szóló, 2003. január 21-i 150/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 25., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 13. kötet, 15. o.), amelyet az EK 26. cikk alapján fogadtak el, (5) preambulumbekezdésében a következőképpen fogalmaz:

„A tagországok hadititkainak védelme érdekében egyedi közigazgatási eljárások megállapítása szükséges a vámok felfüggesztéséhez fűződő előny megadásához. A feltételek teljesítésének megfelelő biztosítékát nyújtaná azon tagállam illetékes hatóságának a Vámkódex szerint vámnyilatkozatként is felhasználható nyilatkozata, amelynek hadereje a fegyvereket vagy katonai felszereléseket kapja. A nyilatkozatot tanúsítvány formájában kell megadni. Szükséges meghatározni az ilyen tanúsítványok formáját, valamint lehetővé kell tenni a nyilatkozatokra vonatkozóan adatfeldolgozási technikák alkalmazását.”

15 E rendelet 1. cikke előírja:

„Ez a rendelet szabályozza a tagállamok katonai védelmét ellátó hatóságok vagy azok nevében más által, harmadik országból behozott egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre vonatkozó önálló behozatali vámfelfüggesztés feltételeit.”

16 A fent említett rendelet 3. cikkének (2) bekezdése a következőképpen fogalmaz:

„Az (1) bekezdés ellenére hadititokra való tekintettel a tanúsítványt és a behozott árukat a tagállam által erre a célra kijelölt más hatóságokhoz is be lehet nyújtani. Ilyen esetekben a tanúsítványt kiállító illetékes hatóságnak az ilyen behozatalokról minden év január 31-ig és július 31-ig összesítést kell küldenie a tagállama vámhatóságainak. A jelentésnek a benyújtás hónapját közvetlenül megelőző 6 hónapra kell vonatkoznia.

Tartalmaznia kell a tanúsítványok számát, kiállításuk időpontját, a behozatal időpontját és a tanúsítványokkal behozott termékek összértékét, valamint bruttó tömegét."

17 A 8. cikkének megfelelően a 150/2003 rendeletet 2003. január 1-jétől kell alkalmazni.

A pert megelőző eljárás

18 A Bizottság korábban eljárást indított az Olasz Köztársasággal szemben, nevezetesen az 1985. július 25-én kibocsátott indokolással ellátott véleménnyel, amelyben az EK-Szerződés 28. cikke (jelenleg, módosítást követően, EK 26. cikk) és a közösségi vámjogszabályok megsértésére hivatkozott, mivel szerinte ez a tagállam egyoldalúan úgy döntött, hogy vámmentessé teszi a kifejezetten katonai célú eszközök belföldre történő behozatalát. Ezen eljárást később felfüggesztették.

19 Az egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre alkalmazandó vámok ideiglenes felfüggesztéséről szóló EGK tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatot (HL 1988. C 265., 9. o.) érintő megegyezés hiányában a Bizottság később az említett eljárás újraindításáról határozott. 2001. december 21-én felszólító levelet küldött az Olasz Köztársaságnak, amelyben megismételte az EK 26. cikk és a közösségi vámjogszabályok megsértésére vonatkozó kifogásait, és felszólította e tagállamot arra, hogy két hónapon belül terjessze elő érdemi észrevételeit.

20 Ezzel párhuzamosan a Bizottság 2001. december 20-án úgyszintén felszólító levelet küldött az Olasz Köztársaságnak, amelyben felszólította arra, hogy állapítsa meg

az 1998-as költségvetési évtől a Közösségnek át nem utalt saját források összegét, bocsássa e forrásokat a Bizottság rendelkezésére, és fizesse meg az 1150/2000 rendelet 11. cikke alapján járó késedelmi kamatot.

21 Az Olasz Köztársaság azonban e két levélre nem válaszolt.

22 A 150/2003 rendelet 2003. január 1-jével hatályba lépett.

23 2003. március 24-i levelében a Bizottság megismételte eredeti felszólítását, amely a 2003. január 1-jét megelőző – nevezetesen az 1998. január 1-jétől 2002. december 31-ig terjedő időszakban történő – behozatalokra vonatkozott, mivel az ezt követő időszakra a 150/2003 rendeletet kellett alkalmazni. Az Olasz Köztársaság e levélre sem adott választ.

24 E körülmények között a Bizottság 2003. október 17-én kifejezetten a szóban forgó jogsértés pénzügyi következményeire vonatkozó felszólító levelet küldött az Olasz Köztársaságnak. E levélben a Bizottság megismételte a saját források megállapítására és befizetésére, valamint a közösségi szabályozás által előírt mértékű késedelmi kamat fizetésére vonatkozó eredeti felszólítását.

25 Az Olasz Köztársaság 2004. február 17-én kelt levelében adott választ, amelyben a 2002. december 31-ig alkalmazott vámmentesség igazolása végett az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontjára hivatkozik. E tekintetben hangsúlyozza, hogy a 150/2003 rendelet a 2. cikkének (2) bekezdésében a vámok ilyen típusú eszközök esetében való felfüggesztésének engedélyezésével elismerte, hogy a katonai eszközök behozatala relevanciával bír a tagállamok biztonsági érdeke szempontjából.

26 A Bizottság úgy döntött, hogy 2004. július 9-i levelében indokolással ellátott véleményt bocsát ki, amelyben felhívta az Olasz Köztársaságot, hogy a kézhezvételtől számított két hónapon belül tegye meg az e véleményben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

27 A Bizottság, mivel az említett indokolással ellátott véleményre nem kapott választ, benyújtotta a jelen keresetet.

28 A Bíróság elnöke 2006. november 20-i végzésével engedélyezte a Görög Köztársaság és a Finn Köztársaság beavatkozását az Olasz Köztársaság kérelmeinek támogatása végett.

A keresetről

A felek érvei

29 A Bizottság azzal érvel, hogy az Olasz Köztársaság tévesen hivatkozik az EK 296. cikkre az érintett behozatalokra vonatkozó vámfizetés megtagadásának alátámasztása végett, mivel annak beszedése nem fenyegeti e tagállam alapvető biztonsági érdekeit.

30 A Bizottság úgy véli, hogy az eltérést vagy kivételt megállapító intézkedéseket, mint amilyen az EK 296. cikk is, megszorítóan kell értelmezni. Ily módon az e cikket alkalmazni kívánó érintett tagállamnak kell bizonyítania, hogy az e cikkben előírt minden feltételt teljesít, amikor a Közösségi Vámkódex 20. cikkétől el kíván térni, amelyben az EK 26. cikk alapján megállapított vámok beszedésének általános elve szerepel.

31 A Bizottság álláspontja szerint következésképpen az Olasz Köztársaság feladata annak konkrét és részletes bizonyítása, hogy a jelen ügyben szóban forgó behozatali vám beszedése fenyegeti e tagállam alapvető biztonsági érdekeit.

32 A tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek védelméhez ugyanis nem tekinthetők szükségesnek – legalábbis további igazolás nélkül – olyan intézkedések, amelyek a Közösséget megfosztják azon pénzeszközöktől, amelyeket részére saját források címén meg kellett volna fizetni, hogy ehelyett katonai kiadások általános finanszírozására fordítsák azokat.

33 A Bizottság úgy véli, hogy a 150/2003 rendelet 2003. január 1-jei hatállyal alkalmazandó, és nincs visszaható hatálya. Egyébként e rendelet jogi alapja a vámok megállapítására vonatkozó EK 26. cikk, nem pedig az EK 296. cikk, amely még az új szabályozás keretében sem alapozhatná meg az említett rendeletben előírt vámfelfüggesztést.

34 A Bizottság e tekintetben hangsúlyozza, hogy a közösségi költségvetéshez való hozzájárulásuk tekintetében a tagállamok közötti egyenlőtlenséghez vezet, hogy az Olasz Köztársaság nem szedi be a szóban forgó vámot. Ennek eredménye ugyanis a közösségi hagyományos saját források csökkenése, amely csak az úgynevezett „BNT”-forrás (BNT = bruttó nemzeti termék) növelésével ellensúlyozható, amely forrás a tagállamok között oszlik meg.

35 Az Olasz Köztársaság úgy véli, hogy az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek azon intézkedések vonatkozásában, amelyeket alapvető biztonsági érdekeik védelme céljából hoznak meg, és amelyek azon termékekhez kapcsolódnak, amelyekre a fent említett (1) bekezdés b) pontjának rendelkezései alkalmazandók. Ily módon e rendelkezés lehetővé teszi a tagállam számára, hogy katonai célokat szolgáló felszerelések behozatala esetén, alapvető

biztonsági érdekeinek védelme céljából, saját különleges helyzetére tekintettel, eltérjen az EK 26. cikktől és a Közösségi Vámkódextől.

36 Az Olasz Köztársaság megítélése szerint az EK 296. cikk alkalmazási köre általános, nem korlátozódik a Szerződés egyes rendelkezéseire. Ennélfogva lehetővé teszi az EK 26. cikk alkalmazásától való eltérést, amely rendelkezés jogalapként szolgál a közösségi jogalkotó számára a vámjogszabályok megalkotásához.

37 Az Olasz Köztársaság úgy ítéli meg, hogy először is abban a kérdésben kell dönteni, hogy a katonai eszközök behozatalának a vámok alóli mentesítése alapozható-e az EK 296. cikkre, igenlő válasz esetén pedig a továbbiakban arra kell választ adni, hogy a jelen esetben teljesülnek-e az e cikkben foglalt feltételek.

38 Ami annak bizonyítékát illeti, hogy a szóban forgó vámmentesség az érintett tagállam alapvető biztonsági érdekei védelméhez szükséges, az Olasz Köztársaság úgy véli, hogy azt nem kell benyújtani, mivel maga a közösségi jogalkotó szolgáltatta e bizonyítékot a 150/2003 rendelet elfogadásával.

39 Az Olasz Köztársaság vitatja a Bizottság azon véleményét, amely szerint az EK 26. cikk értelmében csak a Tanács rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az adott termékre kivetett vámok alól esetlegesen mentesítést adjon, vagy azokat felfüggessze, és ebből következően a nemzeti szinten meghatározott mentesség az e rendelkezéstől való jogellenes eltérésnek minősül.

40 Az Olasz Köztársaság megerősíti, hogy a 150/2003 rendelet elfogadásával maga a közösségi jogalkotó vélte úgy, hogy a vámmentesség lehetővé teszi a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek megfelelőbb védelmét. Az Olasz Köztársaság szerint ez

azt bizonyítja, hogy az általa 2002. december 31-ig egyoldalúan alkalmazott mentesség tekintetében teljesültek az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott feltételek.

41 Mivel a 150/2003 rendelet elismerte a vámok beszedésének mellőzése és a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek védelme közötti kapcsolatot, az Olasz Köztársaság nem érti, hogy miért kellene más bizonyítékot benyújtani azon veszély bizonyításához, amelyet e vámok beszedése jelent alapvető biztonsági érdekeire nézve.

42 Végül az Olasz Köztársaság másodlagosan azt állítja, hogy a Bizottságnak a jelen ügyben vitatott vámmentesség miatt be nem fizetett saját források átutalására vonatkozó kérelmét legalább a 2001. december 20-i kiegészítő felszólító levél kézhezvételét megelőző időszak tekintetében el kell utasítani. Az Olasz Köztársaság előadja, hogy a Bizottságnak az 1985. július 25-i indokolással ellátott vélemény közlése és a 2001. december 20-i kiegészítő felszólító levél megküldése között eltelt hosszú időszakban tapasztalt tétlenségére tekintettel, az Olasz Köztársaság feltételezhette, hogy ezen intézmény hallgatólagosan elfogadta e mentességet. A bizalomvédelem és a jogbiztonság elvének tükrében tehát korlátozni kellene a szóban forgó saját források megfizetésére vonatkozó kötelezettséget.

A Bíróság álláspontja

43 A Közösségi Vámkódex előírja a harmadik országokból származó olyan, katonai célokat szolgáló eszközök behozatala utáni vámok beszedését, mint amelyek a jelen ügyben érintettek. A vitatott behozatalok időszakában, azaz 1998. január 1-je és 2002. december 31. között a közösségi vámjogszabályok egyetlen rendelkezése sem biztosít az ilyen típusú termékek behozatalára külön vámmentességet. Ebből következően ezen időszakban szintén nem áll fenn kifejezett mentesítés az esedékes vámnak, illetve az adott esetben azzal járó késedelmi kamatnak az illetékes hatóságok részére való megfizetése alól.

44 Egyébként az 150/2003 rendelet elfogadásából, amely 2003. január 1-jével előírja az egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre alkalmazandó behozatali vám felfüggesztését, azt a következtetést lehet levonni, hogy a közösségi jogalkotó abból a feltételezésből indult ki, hogy ezen időpont előtt létezett a fent említett vám megfizetésére irányuló kötelezettség.

45 Az Olasz Köztársaság egyetlen pillanatig sem tagadta a figyelembe vett időszakban megvalósult vitatott behozatalok fennállását. Az Olasz Köztársaság a Közösségnek a szóban forgó saját forrásokra való jogosultsága vitatására szorítkozik, azzal érvelve, hogy az EK 296. cikk értelmében a harmadik államokból behozott ezen eszközök vámkötelezettsége súlyosan sértené alapvető biztonsági érdekeit.

46 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint jóllehet a tagállamok feladata a saját belső és külső biztonságuk biztosítását szolgáló intézkedések meghozatala, ebből nem következik, hogy az ilyen intézkedések teljes mértékben kívül esnek a közösségi jog hatályán (lásd a C-273/97. sz. Sirdar-ügyben 1999. október 26-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-7403. o.] 15. pontját és a C-285/98. sz. Kreil-ügyben 2000. január 11-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-69. o.] 15. pontját). Ugyanis, amint azt a Bíróság korábban megállapította, a Szerződés a közbiztonságot esetlegesen érintő esetekben alkalmazható kifejezett eltéréseket csak az EK 30., az EK 39., az EK 46., az EK 58., az EK 64., az EK 296. és az EK 297. cikkben ír elő, amelyek kivételes és jól körülhatárolt esetekre vonatkoznak. Ebből nem vonható le az a következtetés, hogy létezne olyan, a Szerződésben benne rejlő általános fenntartás, amely minden közbiztonság érdekében elfogadott intézkedést kizár a közösségi jog hatálya alól. Az ilyen, a Szerződés rendelkezéseinek meghatározott feltételein kívüli fenntartás létezésének elismerése a közösségi jog kötelező jellegét és egységes alkalmazását veszélyeztetné (lásd a C-186/01. sz. Dory-ügyben 2003. március 11-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-2479. o.] 31. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

47 Ezenkívül az EK 296. cikkben és EK 297. cikkben előírt eltéréseket, ahogyan az az alapvető szabadságoktól való eltérésekre vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatból következik (lásd különösen a C-503/03. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2006. január 31-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-1097. o.] 45. pontját, a C-490/04. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6095. o.] 86. pontját és a C-141/07. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6935. o.] 50. pontját), megszorítóan kell értelmezni.

48 Ami különösen az EK 296. cikket illeti, meg kell állapítani, hogy jóllehet e cikk azokra az intézkedésekre vonatkozik, amelyeket a tagállamok szükségesnek ítélhetnek alapvető biztonsági érdekeik védelméhez, illetve olyan információkra, amelyek nyilvánosságra hozatalát ezen érdekekkel ellentétesnek tekintik, azt nem lehet olyan módon értelmezni, hogy a tagállamokra olyan hatáskört ruház, amely alapján azok pusztán ezen érdekekre hivatkozva eltérhetnek a Szerződés rendelkezéseitől.

49 Egyébként a hozzáadottérték-adó kapcsán a Bíróság a C-414/97. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 1999. szeptember 16-án hozott ítéletében (EBHT 1999., I-5585. o.) megállapította a szóban forgó kötelezettségszegést, mivel a Spanyol Királyság nem bizonyította, hogy a fegyverek, lőszerek és kizárólag katonai célokat szolgáló eszközök behozatalának és beszerzésének a fent említett adó alóli mentességét, amely mentességet a spanyol jog írja elő, az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontja alapján e tagállam alapvető biztonsági érdekei védelmének szükségessége igazolja.

50 Következésképpen az EK 296. cikkben biztosított lehetőségre hivatkozó tagállam feladata annak bizonyítása, hogy alapvető biztonsági érdekeinek védelme miatt az e cikkben előírt eltérés alkalmazása szükséges.

51 E megfontolások alapján nem fogadható el, hogy valamely tagállam a katonai eszközök abból fakadó drágulására hivatkozzon, hogy a harmadik országból származó ilyen termékek behozatalára vámot vetnek ki, annak érdekében, hogy ezáltal – azon tagállamok rovására, amelyek a maguk részéről beszedik és megfizetik az ilyen behozatalok utáni vámot – mentesülhessen a közösségi költségvetés tekintetében fennálló pénzügyi szolidaritást előíró kötelezettségei alól.

52 Azon érv tekintetében, amely szerint a közösségi vámeljárások nem biztosítják az Olasz Köztársaság biztonságát, tekintettel az exportáló államokkal kötött megállapodásokban foglalt bizalmas kezelésre irányuló követelményekre, hangsúlyozni kell – amint azt

a Bizottság helyesen megjegyzi –, hogy a közösségi vámeljárás végrehajtása közösségi és nemzeti vámügynökök közreműködését teszi szükségessé, akiket különleges adatok kezelésekor adott esetben a bizalmas kezelésre vonatkozó kötelezettség terhel, ami alkalmas a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek védelmére.

53 Egyébként azok a nyilatkozatok, amelyeket a tagállamoknak ki kell tölteniük, illetve a Bizottság részére meghatározott időközönként el kell juttatniuk, nem olyan mértékben részletesek, hogy ennek eredményeképpen a fent említett államoknak akár a biztonsági, akár a bizalmas kezelés iránti érdekei sérülnének.

54 E körülmények között, valamint a tagállamoknak az EK 10. cikk alapján fennálló azon kötelezettségével összhangban, miszerint elősegítik a Bizottságnak a Szerződés tiszteletben tartása biztosítására irányuló feladatát, a tagállamok kötelesek ezen intézmény rendelkezésére bocsátani minden olyan dokumentumot, amely szükséges a Közösség saját forrásai átutalása szabályszerűségének vizsgálatához. Azonban az ilyen kötelezettség nem zárja ki – miként azt a főtanácsnok indítványának 168. pontjában megállapítja –, hogy a tagállamok eseti alapon és rendkívüli helyzetekben az EK 296. cikk alapján az információközlést a dokumentum egyes elemeire korlátozzák, vagy teljes egészében megtagadják azt.

55 A fenti megfontolások alapján az Olasz Köztársaság nem bizonyította, hogy az EK 296. cikk alkalmazási feltételei fennállnak.

56 Az Olasz Köztársaság ezen ítélet hatályának korlátozására irányuló kérelmét illetően, miszerint a jelen ügyben szóban forgó vámmentesség következtében meg nem fizetett saját források átutalására legalább a 2001. december 20-i kiegészítő felszólító levél kézhezvételét megelőző időszak tekintetében ne kötelezzék, meg kell állapítani, hogy e kérelem azon állítólagos jogos bizalomból ered, amelyet a Bizottság hosszas tétlensége és a 150/2003 rendelet elfogadása váltott ki e tagállamban.

57 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság csak kivételesen, a közösségi jogrendhez szorosan hozzátartozó jogbiztonság általános elvének alkalmazása útján korlátozhatja bármely érdekelt azon lehetőségét, hogy a jóhiszeműen létrejött jogviszonyok vitatása céljából a Bíróság által értelmezett rendelkezésre hivatkozzék (lásd különösen a C-104/98. sz., Buchner és társai ügyben 2000. május 23-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-3625. o.] 39. pontját).

58 Ugyanis a Bíróság ezt a megoldást csak világosan meghatározott körülmények között alkalmazta, ha az érvényes és hatályos szabályozás alapján jóhiszeműen létrejött jogviszonyok magas száma miatt súlyos gazdasági következmények felmerülésének kockázata állt fenn, valamint úgy tűnt, hogy a magánszemélyeket és a nemzeti hatóságokat a közösségi rendelkezések hatályát illető objektív és jelentős bizonytalanság indította a közösségi szabályozásnak meg nem felelő magatartásra, amely bizonytalansághoz esetleg más tagállamok vagy a Bizottság magatartása is hozzájárult (a C-359/97. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6355. o.] 91. pontja).

59 Még ha feltételezzük is, hogy az EK 226. cikk alapján hozott ítéletek ugyanolyan következménnyel járhatnak, mint az EK 234. cikk alapján hozott ítéletek, és ezért a jogbiztonsággal kapcsolatos megfontolások kivételesen szükségessé tehetik ezen ítéletek időbeli hatályának korlátozását (lásd a C-178/05. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2007. június 7-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-4185. o.] 67. pontját, a C-475/07. sz., Bizottság kontra Lengyelország ügyben 2009. február 12-én hozott ítélet 61. pontját és a C-559/07. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2009. március 26-án hozott ítélet [78. pontját), meg kell állapítani, hogy a jelen esetben a Bizottság az eljárás egyik szakaszában sem adta fel elvi álláspontját. Ugyanis a 150/2003 rendeletre vonatkozó tárgyalások során a Bizottság az általa megfogalmazott nyilatkozatban kifejezte arra irányuló határozott szándékát, hogy nem mond le azon vámok beszedéséről, amelyeket a rendelet hatálybalépését megelőző időszak tekintetében kellett volna megfizetni, és fenntartotta magának a jogot arra, hogy elfogadja az e tekintetben szükséges intézkedéseket.

60 Következésképpen az Olasz Köztársaságnak a jelen ítélet időbeli hatályának korlátozására vonatkozó kérelmét el kell utasítani.

61 A fentiekben kifejtettekből következően az Olasz Köztársaság – mivel az 1998. január 1-je és 2002. december 31. közötti időszakban mentesítette a vám alól a katonai eszközök behozatalát, továbbá nem számította ki, nem állapította meg és nem bocsátotta a Bizottság rendelkezésére az e mentesség miatt be nem szedett saját forrásokat, valamint azon késedelmi kamatot, amely azért vált felszámíthatóvá, mert e saját forrásokat nem bocsátotta határidőben a Bizottság rendelkezésére – nem teljesítette az 1552/89 rendelet 2. és 9–11. cikkéből, és az 1150/2000 rendelet ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

62 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az Olasz Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

63 E cikk 4. §-ának első bekezdésével összhangban az eljárásba beavatkozó Görög Köztársaság és Finn Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) **Az Olasz Köztársaság – mivel az 1998. január 1-je és 2002. december 31. közötti időszakban mentesítette a vám alól a katonai eszközök behozatalát, továbbá nem számította ki, nem állapította meg és nem bocsátotta az Európai Közösségek Bizottságának rendelkezésére az e mentesség miatt be nem szedett saját forrásokat, valamint azon késedelmi kamatot, amely azért vált felszámíthatóvá, mert e saját forrásokat nem bocsátotta határidőben az Európai Közösségek Bizottságának rendelkezésére – nem teljesítette az 1996. július 6-i 1355/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel módosított, a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom**

határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet 2. és 9–11. cikkéből, valamint a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság az Olasz Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

3) A Görög Köztársaság és a Finn Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.

Aláírások